Stava Rex

Handbok

any eming any

Stava Rex[®] n Jashe pi lighez shal rättstavning på svenska

Stava Rex®

Version 1.0 Idé, programmering och handbok: © Oribi AB, 2007 www.oribi.se, info@oribi.se Illustrationer: Kristina Grundström Grafisk formgivning av handbok: Helena Alvesalo

Innehåll

Stava Rex i korthet	4
Kom igång snabbt	6
Installation	6
Start av Stava Rex	6
Rättning	7
Inställningar	7
Olika användare, olika inställningar	8
De vanligaste meddelandena	9
Systemkrav	
Avinstallation	16
Nätverkskonfiguration	
Arbetsplatsinstallation av Stava Rex	
Fleranvändarmiljö	
Att använda talsyntes	20
Stava Rex huvudfönster	

Inställningar	24
Fliken Allmänna	24
Fliken Egen ordlista	27
Fliken Egna meningar	28
Fliken Varna inte	29
Fliken Talsyntes	30
Fliken Ansvarig	31
Fliken Om Stava Rex	31
Mer om ordlistorna	32
Stava Rex i Microsoft Outlook, PowerPoint	
och Excel samt i StarOffice/OpenOffice	34
Kortkommandon	36
Licensvillkor och support	36
Tack	37

Stava Rex i korthet

Stava Rex är ett program som rättar stavfel och grammatikfel i svensk text.

Stava Rex kan rätta grava stavfel, som *asusigera* (*associera*) och *kusku (tjugosju)* och hjälper till att skilja mellan lättförväxlade ord, t ex *gått* och *gott*.

Man kan asusigera till mycket.

Ett enkelt grammatik- och uttrycksstöd rättar upp många fel, som *Han tillhör en av de bästa (Han är en av de bästa* eller *Han tillhör de bästa).* Stava Rex kan också upptäcka och rätta många slags språkfel, som är vanliga bland personer som har svenska som andraspråk, som *Han skriver en brev*. Man kan välja mellan att arbeta med en mindre ordlista (ca 200.000 ordformer¹) och en större (ca 500.000 ordformer).

TIPS

På Oribi ABs websajt **www.oribi.se** kommer FAQ (vanliga frågor) med svar om Stava Rex och detaljinformation att återfinnas. Titta gärna där!

¹ *Gå, gick* och *gått* är olika former av grundordet *gå*.

Kom igång snabbt

Installation

- 1. Starta Windows.
- 2. Sätt in cd-skivan i datorns cd-enhet.
- 3. Klicka på knappen Start.
- 4. Välj *Kör...*
- Välj D:/install (under förutsättning att D är beteckningen på cd-enheten – om inte, ange vilken det är).
- 6. Klicka på *OK*.
- 7. Följ instruktionerna på skärmen tills installationen är klar.

Start av Stava Rex

Första gången man aktiverar Stava Rex frågar programmet efter en aktiveringsnyckel. Aktiveringsnyckeln finns i boxen som Stava Rexskivan levererades i.

Arbetar man enbart i Microsoft Word kan man efter installation enkelt starta Stava Rex genom att i Word gå till menyn *Verktyg* och välja *Stava Rex*.

Vill man hellre rätta genom att klicka på en knapp, finns den möjligheten också – se sidan 34 för att läsa om hur man gör då. Där finns också beskrivet hur man gör om man vill använda Stava Rex när man arbetar i Microsoft Outlook, Excel eller PowerPoint liksom i ordbehandlingsdelen och kalkyldelen av StarOffice och OpenOffice.

Rättning

Stava Rex börjar kontrollera texten från insättningspunkten (textmarkören). Om insättningspunkten är i slutet av dokumentet, rättas texten från början. Man kan också markera en viss textdel som man vill rätta.

När Stava Rex presenterat sina förslag till rättning, väljer man ord genom att antingen dubbelklicka på ordet direkt i förslagslistan, eller markera det och klicka på knappen *Ändra*.

Inställningar

Genom olika inställningar kan man anpassa Stava Rex efter sina egna behov. Inställningarna kan nås på flera sätt. 1. Från Stava Rex huvudfönster under pågående rättning. Knappen för inställningar ses längst ner på skärmbilden.

2. Via start av stavningskontrollen, även om man inte skrivit något. Då visas Stava Rex huvudfönster och även då ses knappen *Inställningar* längst ner.

8

3. Genom högerklick på Stava Rex-ikonen i aktivitetsfältet och val av *Inställningar*.

Olika användare, olika inställningar

Stava Rex kan hantera flera olika användare med individuella inställningar för hur programmet ska fungera. Arbetar flera användare vid samma dator, bör man se till att var och en kan spara sina personliga inställningar – detta för att alla ska få största möjliga nytta och glädje av Stava Rex. Läs mer om detta på sidan 19.

Varje användares personliga inställningar och ordlistor sparas i Stava Rex. Filen med de personliga inställningarna heter brukinst.ini.

De vanligaste meddelandena

Här följer en förklaring av de vanligaste meddelandena från Stava Rex. Vi rekommenderar att man ägnar en stund åt att sätta sig in i vad de olika meddelandena betyder. Det gör att man får mer ut av programmet.

I. Finns inte i din ordlista

Detta meddelande presenteras, med en röd ikon intill, när man skrivit något som inte finns i den ordlista man arbetar med (läs mer om hur valet av ordlista påverkar rättningsförslagen på sidan 32). Här står ordet *datoskem*, som Stava Rex inte känner igen:

Han köpte en ny datoskem billigt.

Stava Rex presenterar ett (ibland fler) förslag på första plats – i detta fall *datorskärm*. I många fall räcker det med att få ett enda förslag till rättning från Stava Rex, men vill man ändå se fler rättningsförslag klickar man på knappen *Fler förslag*. Då kommer ett förslag i taget att dyka upp. Vilka förslagen är beror på vilken ordlista man arbetar med (mer om detta på sidan 32). I detta fall arbetar vi med den lilla listan och när hela förslagslistan är framklickad, ses följande.

Stava Rex - Användare: Administratör	×
🚯 Finns inte i din ordlista	🔌 Än <u>d</u> ra
datorskärm dataskärm datorskärmar datorskärmen dataskärmar dataskärmen oskärmat badskum	Eler förslag Eler förslag Mästa Angra Angra Lär in X Varna inte
W	III ? X

2. Lättförväxlat ord

Detta meddelande presenteras om man skriver ett ord som Stava Rex anser är lättförväxlat med något annat. Till vänster om meddelandet ses en blå ikon. Programmet stannar för att be skribenten att kontrollera sitt val. Detta meddelande är inte självklart ett felmeddelande, eftersom det kan visas även om man har skrivit rätt.

Han har <mark>släkt</mark> i hallen.

(Observera att detta *kan* vara korrekt – kanske står hela tjocka släkten i hallen!)

I många fall kommer dock Stava Rex att kunna avgöra om en lättförväxlad stavning är rätt i ett visst sammanhang. Skriver man *Kalle är längst i vår släkt*, stannar inte Stava Rex på *släkt* utan bedömer att ordet i detta sammanhang är rätt stavat.

3. Grammatik och uttryck

Detta meddelande visas med en gul ikon intill när Stava Rex anser att man gjort ett fel som inte handlar om stavning, utan om ordföljd, meningsbyggnad eller fel i uttryck. Det som Stava Rex reagerat på markeras i texten och i meddelanderutan ser man förslaget till rättning. Här är ett exempel:

Han tror att han kommer aldrig att klara det.

4. Skriv ihop och Skriv isär

Stava Rex kan upptäcka många ord, som felaktigt har skrivits isär, t ex *dess utom* och omvänt, ord som felaktigt har skrivits ihop, t ex *Losangeles*. Gör man sådana fel, stannar Stava Rex och visar antingen meddelandet *Skriv ihop* eller *Skriv isär*, med en röd och gul ikon intill. Här ses exempel på båda fallen.

Det var gott och dess utom nyttigt.

Min farbror bor i Losangeles.

Vissa ord/uttryck kan finnas *både* sammanskrivna eller särskrivna, t ex *för skola* och *förskola*, som betyder olika saker. I många sådana fall presenterar Stava Rex en varning för lättförväxlat ord (mer om detta på sidan 25), där betydelseskillnaden visas i exempelmeningar:

Kalle har börjat i ny för skola.

Systemkrav

För att Stava Rex ska fungera krävs:

- pentiumdator eller bättre,
- cd-rom-enhet,
- minst 4 Mb ledigt arbetsminne,
- minst 20 Mb ledigt hårddiskutrymme.

Stava Rex fungerar i Windows 95 eller senare samt tillsammans med:

- Microsoft Word 97, Microsoft Word 2000, Microsoft Word 2002 och Microsoft Word 2003
- Microsoft Excel 97, Microsoft Excel 2000, Microsoft Excel 2002 och Microsoft Excel 2003

- Microsoft PowerPoint 97, Microsoft PowerPoint 2000, Microsoft PowerPoint 2002 och Microsoft PowerPoint 2003
- Microsoft Outlook 2000, Microsoft Outlook 2002 och Microsoft Outlook 2003
- StarOffice 7 Office Suite (ordbehandlingsdelen och kalkyldelen)
- StarOffice 8 Office Suite (ordbehandlingsdelen och kalkyldelen)
- OpenOffice.org, version 1.1.5 (ordbehandlingsdelen och kalkyldelen)
- OpenOffice.org, version 2.0 (ordbehandlingsdelen och kalkyldelen)

15 _____

Avinstallation

- Välj Start/Inställningar/ Kontrollpanelen/Lägg till eller ta bort program.
- 2. Klicka på Stava Rex.
- 3. Välj avinstallation: *Automatic* (hela programmet tas bort) eller *Custom* (valda filer tas bort).

Nätverkskonfiguration

För att få fullständigt nätverksstöd krävs en nätverkslicens, även kallad skollicens. Installation sker lämpligen från en klientmaskin. När installationsprogrammet körs har man möjligheter att välja *Nätverksinstallation* genom att markera en kryssruta. Under installationsprocessen kan frågor om följande bibliotek uppkomma.

• *Huvudbiblioteket*. Här läggs bland annat det exekverbara programmet och Stava Rex ordlistor. Alla användare måste ha läsrättigheter hit.

- Biblioteket Användarens datafiler. Här kommer Stava Rex att spara användarens egna ordlistor och personliga inställningar. Användaren måste naturligtvis ha både läs- och skrivrättigheter hit.
- *Biblioteket Gemensamma datafiler*. Här kan Stava Rex spara ordlistor som en ansvarig, t ex en lärare, har skapat. Dessa ordlistor kommer automatiskt att läsas in när alla använder Stava Rex.
- Microsoft Words startbibliotek. Om Word är installerat på den lokala datorn kan sökvägen exempelvis heta: C:\Program\Microsoft Office\Office\Start eller C:\Program\ Microsoft Office\Office11\Startup. I detta bibliotek ska filen stavarex.wll finnas.

När installationen är klar har det skapats en fil som heter stavarex.ini som är placerad i huvudbiblioteket. Denna fil är en textfil som anger huvudbibliotek, bibliotek för gemensam data och bibliotek för användarens data. Det har också skapats ett installationsprogram, InstallClient.exe, som är avsett att användas för att installera Stava Rex på andra arbetsstationer i nätverket.

Arbetsplatsinstallation av Stava Rex

Vissa filer måste finnas på den lokala persondatorn. Startar du InstallClient kopieras dessa filer från Stava Rex huvudbiblioteket till den lokala persondatorn. Arbetsplatsinstallationen måste utföras på alla de datorer som skall använda Stava Rex. InstallClient kopierar vissa filer från Stava Rex huvudbibliotek till den lokala datorns hårddisk.

- Stavarex.ini kopieras till C:\Program\ Delade filer\Oribi\StavaRex (i vissa Windowsversioner heter biblioteket C:\ Program\Vanliga filer\Oribi\ StavaRex och i engelsk version av Windows heter biblioteket C:\Program Files\ Common Files\Oribi\StavaRex).
- Filen srex.dll kopieras till Windows systembibliotek vilket kan vara C:\Windows eller C:\WinNT\System32 beroende på Windowsversion.
- TextSpeaker.ocx är en modul för att Stava Rex skall kunna använda talsyntes och

placeras i biblioteket C:\Program\SIHDev\
Textspeaker.

Filen stavarex.wll används av Microsoft • Word, Om Microsoft Office/Word finns installerat på lokala datorns hårddisk letar InstallClient efter Microsoft Words startbibliotek och kopierar stavarex.wll till detta bibliotek. Beroende på version av Office/Word kan detta startbibliotek heta C:\Program\Microsoft Office\Office\ Start, C:\Program\Microsoft Office2000\Office\Startup eller C:\Program\Microsoft Office\ Office11\Startup.

InstallClient skapar också en skrivbordsikon och en ikon så att man kan starta Stava Rex via Start/Program/Stava Rex.

Fleranvändarmiljö

Även utan nätverk kan Stava Rex hantera flera olika användare med unika användarprofiler i en och samma dator. Detta fungerar olika beroende på vilket operativsystem man använder.

Windows NT/2000/XP

Windows NT/2000/XP hanterar en fleranvändarmiljö. I dessa operativsystem loggar man in på datorn och Stava Rex utnyttjar inloggningsnamnet i Windows för att spara data som tillhör en användare.

Windows 95/98/ME

Windows 95/98/ME är en enanvändarmiljö och det krävs ingen inloggning. I Stava Rex kan man som ansvarig bygga upp en egen fleranvändarmiljö genom att i fliken *Inställningar/Ansvarig* klicka på *Ansvarigs listor* och därefter välja fliken *Administration*. Här kan den ansvarige lägga upp användare med namn och lösenord. Olika användare kan därefter logga in i och ut från Stava Rex. In- och utloggning sker på olika sätt beroende på hur man aktiverat Stava Rex:

- Man kan högerklicka på Stava Rex-ikonen i aktivitetsfältet och välja menykommandona Logga ut/Logga in.
- I Microsoft Word kan man starta en stavningskontroll och finns ingen användare inloggad, presenteras en dialogruta där man kan ange användarnamn och lösenord. När man avslutar Word blir man automatiskt utloggad.

_ 19 -

Att använda talsyntes

På många ställen i Stava Rex kan man få text uppläst, förutsatt att man har talsyntes i sin dator och har markerat i fliken *Talsyntes* vilket slags talsyntes man använder – mer om detta under rubriken Fliken talsyntes på sidan 30. Vissa talsynteser måste startas separat.

Uppläsning av ordförslag i Stava Rex-fönstret sker om man markerar ett ord och sedan klickar på högtalarikonen. Den som inte arbetar med mus kan använda tangentkombinationen Alt+C.

Om man inte har markerat något i fönstret och trycker på högtalarikonen, läses allt i fönstret upp.

Stava Rex huvudfönster

I detta avsnitt förklaras vad knapparna i Stava Rex huvudfönster har för funktion. Vi utgår från ett exempel på hur huvudfönstret kan se ut när Stava Rex stannat under stavningskontroll med lilla ordlistan aktiv.

Vi såg lejon och skirafer.

Ändra

För att välja ett ord, markera det och klicka på knappen *Ändra* – eller dubbelklicka på ordet direkt i fönstret.

Fler förslag

Stava Rex visar normalt 1-2 ord som första förslag till rättning. Vill man se fler förslag, klickar man på knappen *Fler förslag*. Så här ser det ut när man klickat fram alla förslagen för ordet *skirafer* i exemplet ovan.

Nästa

Gå vidare till nästa ställe i texten genom att klicka på knappen *Nästa*.

Markerad text kan läsas upp med talsyntes om sådan finns installerad i datorn – se vidare sidan 30.

Lär in

Om man skrivit ett ord som är nytt för Stava Rex och vill att programmet ska lära sig det, klickar man på *Lär in*.

Vi har flyttat till Algatan.

Stava Rex - Användare: Administratör	×
Finns inte i din ordlista	🎽 Än <u>d</u> ra
Adelgatan	✓ Eler förslag ☑ I Eler förslag ☑ Angra ☑ Lär in ✗ Varna inte
W	III ? X

Varna inte

Stava Rex varnar ibland för lättförväxlande ord även om man kan ha gjort rätt – detta som en säkerhetsåtgärd, som i exemplet *Han har släkt i hallen* som vi beskrev på sidan 11.

Om man vet med sig att man aldrig gör fel på *släkt* och *släckt* och tycker det är irriterande att Stava Rex ber om en extra kontroll, kan man stänga av den varningen. Det gör man genom att klicka på knappen *Varna inte*. Från och med då stannar inte programmet längre för just den stavningen när användaren stavningskontrollerar sin text.

Inställningar

Fliken Allmänna

Stava Rex	Inställning	ar - Använda	e: Admini	stratör				\mathbf{X}
Allmänna E	gen ordlista	Egna <u>m</u> eningar	<u>V</u> arna inte	<u>T</u> alsyntes	Ansvarig	Om Stava Re	×	
Storlek p Stor Liter Stann Kontr Lutför	på ordlista (ca. 500 000 h (ca. 200 000 ha på lättförva ollera mellans enkel gramma	ord) I ord) ixlade <u>o</u> rd lag och skiljeteckr atikkontroll	en		₽ ^f F Tecke	ensnitt och - <u>s</u> tor	lek	
✓ Programmet ska fråga om nya ord med stor bokstav är namn (vid Lär in)								
					Hot Ke	y: WIN + S	•	
				√ 0	ĸ	🗙 <u>A</u> vbryt	?∐jälp	

Här görs allmänna inställningar för Stava Rex.

Storlek på ordlista

Här markerar man vilken ordlista man vill arbeta med: Liten eller Stor. Observera att Stor är grundinställningen i programmet. Läs mer om ordlistornas egenskaper på sidan 32.

Hot Key

Hot Key är en tangentkombination som kan användas för att starta Stava Rex stavningskontroll. Hot Key fungerar bara om man har startat Stava Rex programmet separat och Stava Rex-ikonen är synlig i aktivitetsfältet ner till höger på skärmen. Som standard är detta Win-tangenten tillsammans med bokstaven S. Man kan enkelt ändra tangentkombinationen i Stava Rex inställningar.

Teckensnitt och -storlek...

Klickar man på knappen *Teckensnitt och -storlek...* får man möjligheter att ändra dessa parametrar som har med teckensnitt, teckenstorlek, färg och teckenstil att göra. Om man drar i hörnet på Stava Rex-fönstret med muspekaren, ändrar sig fönsterstorleken.

Ytterligare funktioner i Stava Rex kan väljas med kryss i följande rutor:

Stanna på lättförväxlade ord

Med denna ruta förkryssad, kommer programmet att stanna om man t ex skriver ordet *gått* (se vidare sidan 10). I meddelanderutan står det "Lättförväxlat ord" och undertill visas orden *gott* och *gått* i meningar, detta för att man kunna kontrollera att man verkligen valt rätt stavning av ord som låter lika. Observera att Stava Rex med denna inställning kan komma att stanna även om man har stavat rätt. Var också uppmärksam på att Stava Rex ibland kan avgöra utifrån sammanhanget om en lättförväxlad stavning är rätt. I sådana fall – t ex *Lisa har gått hem igen* – stannar inte programmet på *gått* även om rutan *Stanna på lättförväxlade ord* är förkryssad.

Tycker man att Stava Rex stannar för ofta på ett ord som man faktiskt gör rätt på, kan man klicka på knappen *Varna inte* under rättningen. Från och med då stannar inte programmet längre för just den stavningen när användaren stavningskontrollerar sin text.

Kontrollera mellanslag och skiljetecken

Här väljer man om Stava Rex ska bry sig om t ex ett överflödigt mellanslag före punkt *(Hej, sa Stina .)* eller reagera om man skrivit både frågetecken och punkt *(När kommer du hem?.)*

Utför enkel grammatikkontroll

Här bestämmer man huruvida Stava Rex ska reagera på vanliga grammatikfel. Felen kan vara av flera slag, t ex ordföljdsfel eller sammanblandning av flera uttryck. Några exempel som Stava Rex rättar är:

Jag tror att han ringer inte förrän senare. (Jag tror att han inte ringer förrän senare.)

Hon tillhör en av de bästa.

(Ska vara antingen *Hon är en av de bästa* eller *Hon tillhör de bästa*).

Vissa grammatikfel är sådana som främst görs av personer som har annat modersmål än svenska, t ex

Kalle skriver en brev.

Även många fel av denna typ klarar Stava Rex att rätta.

Vi rekommenderar att denna ruta är ikryssad. Observera att man kan behöva aktivera rättstavningskontrollen två gånger om den grammatiska konstruktionen också innehåller stavfel, eftersom Stava Rex inte kan rätta alla fel samtidigt.

Programmet ska fråga om nya ord med stor bokstav är namn (vid Lär in)

Man kan lära Stava Rex nya ord, som saknas i ordlistan. Detta gör man genom att klicka på knappen *Lär in*. Skriver man ett ord med stor bokstav kan Stava Rex fråga om ordet alltid ska ha stor bokstav. Vill man få denna fråga, ska rutan vara ikryssad. Detta kan vara viktigt eftersom ett ord kan ha stor bokstav därför att det står först i en mening och då ska man svara nej på frågan.

Fliken Egen ordlista

Under denna flik kan man redigera sin egen ordlista. Ord som av misstag hamnat där, kan man ta bort genom att markera ordet i listan och klicka på knappen *Ta bort*. Vill man ändra stavningen på ett eget ord, klickar man på knappen *Ändra...* och redigerar sedan ordet. Man kan också lägga till egna ord under denna flik genom att välja *Lägg till...*

Fliken Egna meningar

Vad som är lättförväxlade ord beror till stor del på vad man har för dialekt: i Stockholm sammanfaller uttalet av *räv* och *rev*, men inte i Skåne. Stava Rex varnar för räv-rev, men det finns säkerligen lättförväxlade ord som Stava Rex inte stannar på. Under fliken Egna meningar kan man själv lägga till ord som Stava Rex inte stannar på. Man skriver egna exempelmeningar där orden visas i sitt sammanhang. I varje mening markerar man ett (1) ord och väljer Gör blått. Därefter kommer Stava Rex att stanna när man skriver något av orden man blåmarkerat.

I exemplet nedan har vi tänkt oss in i en värmländsk miljö. Vi vill varna för stavningen *mört*, som skulle kunna vara ett värmländskt försök att skriva ordet *mörkt*. Vi skriver tre exempelmeningar; två med stavningen *mört* i olika betydelser och en med ordet *mörkt*.

Vill man göra fler varningar, lägger man in en tom rad mellan grupperna med varningsord. Man raderar meningar genom att markera text och välja knappen *Delete*.

Fliken Varna inte

Stava Rex Inställningar - Användare: Administratör			
Allmänna Egen ordlista Egna meningar	⊻arna inte │ <u>T</u> alsyntes │ Ansvarig │ Om Stava Re <u>x</u> │		
Varna inte för följande ord:			
ryckte	🕂 Lägg till		
rykte			
läka	Z≦ A <u>n</u> dra		
	- Ta bort ordet och återställ varning		
	V OK X Avbryt ? Hialp		

Vill man att Stava Rex ska låta bli att stanna på vissa ord, kan man lägga in dem ett och ett under fliken *Varna inte*. Man klickar på *Lägg till* och skriver in det aktuella ordet. Alternativt kan man klicka på *Varna inte* i Stava Rex huvudfönster när det aktuella ordet dyker upp under pågående rättning.

Under denna flik kan man också ändra stavningen av ord man lagt till här, eller ta bort ord från Varna inte-listan om man ångrar sig och vill att Stava Rex ska varna för vissa ord igen.

Fliken Talsyntes

Stava Rex Inställningar - Användar	e: Admin	istratör		D	×)
Allmänna Egen ordlista Egna meningar	⊻arna inte	<u>T</u> alsyntes	Ansvarig	Om Stava Re <u>x</u>	
 Använd talsyntes via klippbordet 					
Använd SAPI-talsyntes Röster:					
Mary Mary (for Telephone)	Volym			Inställningar för talsyntes	
Mike (for Telephone)	Tonläge	et 		Legikon	
Female Whisper Mary in Space Mary in Hall			.1	Översätt	
		<u>√</u> 0	<	🗙 Avbryt 🛛 🤶 Hjälp	1

Om man har en talsyntes installerad i sin dator kan ordförslagen i Stava Rex läsas upp. Man måste dock tala om för Stava Rex vilket slags talsyntes man har och det gör man under fliken *Talsyntes*.

Talsynteser finns i två huvudsakliga typer.

- 1. Talsyntes som arbetar genom att läsa upp text som markerats och skickats till klippbordet för uppläsning, t ex Vital. I bilden ovan har vi markerat att vi jobbar med denna typ. Vill man arbeta med talsyntes via klippbordet, måste rutan *Använd talsyntes via klippbordet* kryssas i. Alla inställningar för talsyntesen görs i detta fall i talsyntesprogrammet självt och kan *inte* styras via Stava Rex.
- 2. Talsyntes som är s k SAPI-kompatibel, t ex ToTal, WordRead Plus eller Infovox. Inställningarna för SAPI-talsyntes är åtkomliga från Stava Rex. Markera rutan *Använda SAPItalsyntes* om du har denna typ av talsyntes och välj vilken röst som ska användas.

Läs mer om talsyntesanvändning under avsnittet Att använda talsyntes på sidan 20.

Fliken Ansvarig

Stava Rex Inställningar - Användare:	Administratör
Aļlmänna Egen ordlista Egna <u>m</u> eningar ⊻a	ama inte <u>I</u> alsyntes Ansvarig Om Stava Re <u>x</u>
Ansvarigs lösenord:	🔁 Ängta ansvarigs lösenord
	Ansvarigs listor
	✓ OK X Avbryt ? Hjälp

Under denna flik kan en ansvarig person, t ex en lärare, styra vissa funktioner som ska gälla samtliga användare av Stava Rex. Den ansvarige kan lägga in ett lösenord för att försvåra för obehöriga att komma åt dessa funktioner. Den ansvarige kan

- lägga upp och hantera användare (under *Administration*).
- lägga in ord som ska finnas i samtliga användares ordlistor – t ex namn på lärare på skolan, gatunamn i staden man bor etc (under *Ansvarigs Egen ordlista*).
- ange lättförväxlade ord som Stava Rex aldrig ska stanna på för någon användare (under Ansvarigs Varna inte).

Fliken Om Stava Rex

Här visas allmän information om programmet Stava Rex såsom versionsnummer.

Mer om ordlistorna

Stava Rex kan arbeta med ordlistor av olika storlek, en större och en mindre.

Den mindre ordlistan innehåller ca 200.000 relativt vanliga ord¹ och namn. Typiska ord från den lilla listan är *huset, jätteglad* och *matskedar*. Arbetar man med den lilla ordlistan, får man inte upp ovanligare ord som rättningsförslag. Om man har ett begränsat ordförråd, kan det vara en fördel – rättningen blir enklare. Samtidigt ska man vara vaksam: om man har ett mer avancerat ordförråd, kommer den lilla listan inte att vara tillräckligt stor. Den större ordlistan innehåller alla orden i den mindre ordlistan plus ytterligare ca 300.000, alltså sammanlagt ca 500.000. Ord som bara finns i den stora ordlistan är exempelvis *sjubb*, *nasalt* och *schattera*.

Rättningsprestandan påverkas av vilken ordlista man använder. Använder man den lilla listan och skriver *skatera* får man inte ordet *schattera* som förslag från Stava Rex, eftersom det ordet bara finns i den stora listan. I stället försöker Stava Rex rätta upp *skatera* till något som finns i den lilla ordlistan. Resultatet blir två förslag, som programmet bedömer som lika troliga: *skatorna* och *skatterna* (som presenteras i exempelmeningar). Observera också att olika former av samma ord

¹ Vi använder här ord, men det är mer korrekt att säga ordformer. Ordformerna *gå, gick* och *gått* räknas som tre olika ord i Stava Rex ordlistor.

kan tillhöra olika ordlistor: *näsan* finns i lilla listan, medan *näsorna* endast finns i den stora.

Om man jobbar med den lilla listan och upplever att man får dåliga rättningsförslag på ord som man tycker är självklara, kan det därför vara värt att prova att ändra till den större ordlistan. Prova gärna att experimentera med att se hur Stava Rex beteende förändras vid byte av ordlista!

Stava Rex i Microsoft Outlook, PowerPoint och Excel samt i StarOffice/OpenOffice

Stava Rex startas lite annorlunda än i Microsoft Word om man arbetar i Microsoft Outlook, PowerPoint och Excel eller i StarOffice/Open-Office (Stava Rex fungerar i ordbehandlingsdelen och kalkyldelen av programmen). I dessa program startar man Stava Rex genom att gå till Start/Program/Stava Rex och välja Stava Rex, eller dubbelklicka på genvägen *Stava Rex* som finns på skrivbordet. En Stava Rex-ikon presenteras då i aktivitetsfältet nere till höger på skärmen:

15:08

(Den som använder Microsoft Word och hellre vill klicka på en ikon än starta Stava Rex från *Verktyg* så som beskrevs på sidan 6, kan göra på samma sätt.) Här är några sätt att starta stavningskontrollen.

Högerklicka: Vid högerklick på Stava Rex-ikonen i aktivitetsfältet får man upp en meny där man kan starta en stavningskontroll genom att välja *Öppna Stava Rex.*

Dubbelklicka: Ett dubbelklick på Stava Rexikonen i aktivitetsfältet startar stavningskontrollen.

Hot Key: Man kan sätta igång rättningen genom att ange en tangentkombination. Som standard är detta Win-tangenten tillsammans med bokstaven S. Man kan enkelt ändra tangentkombinationen i Stava Rex inställningar (se sidan 24). Har man flera program öppna, t ex både Microsoft Word och Microsoft PowerPoint, presenteras en dialogruta där man väljer vilket program rättningen skall ske i.

Kortkommandon

När Stava Rex är aktivt kan följande kortkommandon användas.

Ctrl+I Inställningar

Ctrl+C Uppläsning med talsyntes. Om högtalarikonen är åtkomlig kan ett markerat ord läsas upp med talsyntes med detta kortkommando (motsvarar klick på högtalarikonen). Läs om förutsättningarna för talsyntesanvändning på sidan 20.

Pil uppStega uppåt i Stava Rex förslagslistaPil nerStega neråt i Stava Rex förslagslistaHögerpilGå till nästa rättningsställe i texten
(motsvarar knappen Nästa)Se även Hot Key, sidan 24.

Licensvillkor och support

Stava Rex är ett registrerat varunamn och programmet är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Det är olagligt och straffbart att kopiera programmet av annat skäl än för att göra en egen säkerhetskopia.

Support kring Stava Rex ges av våra återförsäljare eller av oss på Oribi AB i Lund, tel 046-32 30 12, e-post: support@oribi.se.

Tack

Oribi AB riktar ett stort tack till

- Specialpedagogiska Institutet, som genom ekonomiskt stöd gjort utvecklingen av Stava Rex möjlig.
- alla som testat Stava Rex under utvecklingstiden.
- Merete Herrström, för idogt arbete med redigering av ordlistor.
- alla andra som inkommit med synpunkter.

Oribi AB Kungsgatan 2c 223 50 Lund tel 046-32 30 12 fax 046-32 30 11 www.oribi.se